

Huismus- buizerdonderzoek aan de Noordeinde 50 te Aarlanderveen

Aanvullend onderzoek in het kader van de Wet natuurbescherming

Colofon

Status:	Definitief
Project:	BE/2021/114
Datum:	1 juni 2021
Samensteller(s):	ing. G. Fairhurst
Collegiale toets:	ing. C. J. Blom
Revisie:	ing. G. Fairhurst (1-9-21)
Opdrachtgever:	 BURO SRO B.V. 't Goylaan 11 3525 AA Utrecht
Contactpersoon:	dhr. J. van Nuland

Disclaimer

Blom Ecologie B.V. is niet aansprakelijk voor schade die voortkomt uit toepassing van de resultaten van werkzaamheden en/of gegevens verkregen van Blom Ecologie B.V.

© Blom Ecologie B.V./ Buro SRO B.V.

Niets uit deze rapportage mag zonder schriftelijke toestemming van de opdrachtgever en Blom Ecologie B.V. worden gebruikt door derden. Onder gebruik worden alle vormen van kopie, openbaarmaking en elke andere toepassing begrepen. Deze rapportage mag alleen gebruikt worden voor het doel waarvoor het is samengesteld.

Inhoud

1 Inleiding	4
1.1 Aanleiding en doel	4
1.2 Plangebied	5
1.3 Werkzaamheden	5
1.4 Mogelijk aanwezige soorten	6
1.5 Kader Wet natuurbescherming	7
2 Methode	8
2.1 Theoretisch kader	8
2.2 Praktische uitvoering	9
2.3 Inventarisaties	9
2.4 Specifieke omstandigheden	9
3 Resultaten	10
3.1 Huismus	10
3.2 Buizerd	10
3.3 Overige soorten	10
4 Conclusie	12
4.1 Huismus	12
4.2 Buizerd	12
4.3 Overige soorten	12
5 Bronnen.....	13
Bijlage 1 Overzicht waarnemingen.....	14

1 Inleiding

1.1 Aanleiding en doel

Aan de Noordeinde 50 te Aarlanderveen is een boerenerv met twee woningen, drie schuren en een hooimijt gesitueerd. De initiatiefnemer is voornemens de bestaande bebouwing op de planlocatie te saneren ten behoeve van dertien woningen. Gezien de beoogde ingreep mogelijk leidt tot de aantasting van beschermde natuurwaarden is een oriënterend onderzoek uitgevoerd naar de potentie van de planlocatie voor beschermde natuurwaarde en mogelijke negatieve effecten ten gevolge van de beoogde ingreep (Pieterman, 2021).

Figuur 1.1 Het plangebied is gelegen aan de Noordeinde 50 te Aarlanderveen (bron kaartmateriaal: *arcgis.com*).

Op basis van het oriënterende onderzoek kon de aanwezigheid van nestlocaties van de huismus niet uitgesloten worden (zie tabel 1.1). Daarnaast is ten noorden van de planlocatie een groot nest aangetroffen welke mogelijk door de buizerd gebruikt wordt. Om vast te stellen of de planlocatie daadwerkelijk een functie hebben voor de huismus en buizerd was aanvullend onderzoek noodzakelijk. Buro SRO B.V. heeft Blom Ecologie B.V. verzocht dit aanvullend onderzoek uit te voeren. Ten aanzien van de buizerd geldt dat er een kleine kans is op aanwezigheid. Aangezien er sprake is van een lage verwachting wordt voor dit onderzoek naar de buizerd gekozen voor 2 i.p.v. 4 veldbezoeken (BIJ12, 2017). In voorliggende rapportage worden de bevindingen beschreven.

Onderzoeksdoel

In dit aanvullende onderzoek zijn de volgende onderzoeksvragen centraal gesteld:

- Is de huismus aanwezig in het plangebied?
- Op welke wijze maakt de huismus gebruik van het plangebied? Zijn in het plangebied nesten en/of vaste rust- en verblijfplaatsen aanwezig?
- Hebben de voorgenomen activiteiten een negatief effect op de voorkomende soorten en/of de functionaliteit van de nesten en/of verblijfplaatsen en leefomgeving van huismus?

1.2 Plangebied

De planlocatie is gelegen aan de Noordeinde 50 te Aarlanderveen (figuur 1.1). De planlocatie bestaat uit een perceel waar in het verleden agrarische bedrijfsvoering op heeft plaatsgevonden. Op het perceel zijn twee woningen, drie schuren en een hooimijt gesitueerd (figuur 1.2). De boerderijwoning (aangeduid met 1 in figuur 1.1), is opgetrokken uit steense muren zonder luchtspouw en bestaat uit twee bouwlagen. Het dak is bedekt met een rieten dakbedekking. De woning (2) is opgetrokken uit halfsteense muren met luchtspouw en bestaat uit twee bouwlagen. Het dak is bedekt met dakpannen. De hooimijt (3) is aan de zijkanten open en beschikt over een rieten dakbedekking. Schuur 4 is opgetrokken uit halfsteense muren zonder luchtspouw, bestaat uit een enkele bouwlaag en beschikt over een dakpannen dakbedekking. De schuur is in een erbarmelijke staat; er missen dakpannen, delen van het dakbeschot is wegerrot en er zijn scheuren aanwezig in het metselwerk. Schuur '5' is gelijkmatig opgetrokken als schuur 4 en verkeert eveneens in een vervallen staat. Schuur '6' is opgetrokken uit muren van behandeld multiplex. Het dak is bedekt met een golfplatendakbedekking.

Op de planlocatie is een goed onderhouden tuin met een hoog kwaliteitsbeeld gelegen. In de tuin, ten zuidwesten van schuur 5 is een vijver aanwezig welke gedempt dient te worden binnen de beoogde ontwikkeling. Op het perceel staan een aantal bomen als gewone esdoorn, plataan, populier, ruwe berk, Spaanse aak en zwarte els. Binnen de beoogde ontwikkeling worden een aantal bomen aan de noordwestelijke zijde van het perceel gekapt. Direct ten zuidwesten van schuur 4 zijn een aantal takkenhopen gelegen welke binnen de beoogde ontwikkeling worden verwijderd (Pieterman, 2021).

Figuur 1.2 Fotografische impressie van de planlocatie.

1.3 Werkzaamheden

De beoogde ingrepen zijn permanent van karakter. De beoogde ontwikkeling betreft het saneren van de bestaande bebouwing, het dempen van de vijver (behoudens de kavelsloten)

en het kappen van een aantal bomen en struiken (circa tien) ten behoeve van de realisatie van dertien woningen. Onderstaand volgt een korte opsomming van de ingrepen en effecten:

- saneren van bebouwing: algemene sloopwerkzaamheden en afvoer sloopmateriaal;
- kappen van bomen en struiken: kapwerkzaamheden en afvoer hout;
- dempen van vijver: graaf- en dempwerkzaamheden;
- verwijderen terreininrichting, waaronder gedeelte van het groen: graafwerkzaamheden, transport (afvoer) van materiaal en groen;
- egaliseren terrein: graafwerkzaamheden en grondtransport;
- realisatie nieuwbouw: algemene bouwwerkzaamheden;
- revitalisatie terrein en aanleg verharding: allerhande (straat- en hoveniers) werkzaamheden.

Voorafgaand het onderzoek naar de huismus en de broedvogel inspectie hebben aan aantal snoeiwerkzaamheden plaatsgevonden. Hierdoor heeft het nest van bovenaf een open aanvliegroute gekregen, waardoor deze beter geschikt is geworden voor de ooievaar.

1.4 Mogelijk aanwezige soorten

Uit het oriënterend onderzoek (Pieterman, 2021) is gebleken dat de bebouwing op de planlocatie geschikt zijn voor huismusnesten (tabel 1.1). Binnen de planlocatie is tevens potentie voor essentieel leefgebied van de buizerd en andere (algemene) broedvogels.

Tabel 1.1 Overzicht van de Soortenbescherming. Voor de benoemde soorten geldt dat aanvullend onderzoek benodigd is (Pieterman, 2021).

Soortenbescherming			
Soortgroep	Beschermings-regime Wet nb	Soortspecifiek onderzoek	Mogelijk functie plangebied
Vaatplanten	n.v.t.	Nee	-
Grondgebonden zoogdieren	n.v.t.	Nee	-
Vleermuizen	n.v.t.	Nee	-
Amfibieën	n.v.t.	Nee	-
Reptielen	n.v.t.	Nee	-
Vissen	n.v.t.	Nee	-
Insecten en andere	n.v.t.	Nee	-
Vogels			
Huisumus	Artikel 3.1	Ja	Nestlocaties en foerageergebied (huismus)
Buizerd	Artikel 3.1	Ja	Nestlocatie

Figuur 1.3 Mogelijk functioneel leefgebied van de huismus en mogelijk buizerdnest.

1.5 Kader Wet natuurbescherming

De soortenbescherming van Wet natuurbescherming valt op grond van internationale verdragen en nationaal beschermde soorten, uiteen in drie verschillende beschermingsregimes. Deze beschermingsregimes betreffen de Vogelrichtlijn (art. 3.1), Habitatrichtlijn (art. 3.5) en de nationaal beschermde soorten (art. 3.10). De bescherming van huismus valt onder de Vogelrichtlijn. Binnen de Vogelrichtlijn wordt onderscheid gemaakt tussen soorten waarvan het leefgebied en de nestplaats jaarrond beschermd zijn en de overige broedvogels waarvan de nestplaats en het leefgebied enkel beschermd zijn tijdens de broedperiode.

Wnb, art 3.1 lid 2 en 4 (Vogelrichtlijnsoorten)

Lid 2: Het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels als bedoeld in het eerste lid te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen.

Lid 4: Het is verboden vogels als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te storen.

2 Methode

2.1 Theoretisch kader

Ten behoeve van ecologische onderzoek naar een aantal beschermde soorten in Nederland zijn door experts richtlijnen opgesteld. Deze richtlijnen zijn in zekere mate juridische kaders gaan vormen bij de toetsing van onderzoeken op juistheid en volledigheid. Voor de huismus en de buizerd zijn deze richtlijnen vastgelegd in de Kennisdocumenten (BIJ12, 2017). In tabel 2.1 wordt beknopt weergegeven wat de onderzoeksperioden en methode zijn.

Tabel 2.1 *Samenvatting van de uitgangspunten ten behoeve van huismusonderzoek zoals deze zijn geformuleerd in het Kennisdocument huismus (BIJ12, 2017).*

Huisumus
<i>Nest:</i> Aantoonbaar door: - Visueel onderzoek in periode 1 april t/m 15 mei (2x veldbezoek avond/ochtend) - Visueel onderzoek in de periode 10 maart t/m 20 juni (4x veldbezoek avond/ochtend) - Inspectie (oplichten dakpannen) in de periode 15 september/1 maart (1x veldbezoek) <i>Functioneel leefgebied:</i> Bestaat met name uit foerageer en slaapplekken. Wordt vastgesteld door waarnemingen en gedrag van alle aanwezige huismussen. (Kennisdocument huismus BIJ12)
Buizerd
Inventariseren van broedende buizerds kan op basis van hun geluid, aangevuld met zichtwaarnemingen (aanwezigheid volwassen exemplaren of paartjes in geschikt gebied), territorium indicierend gedrag (balts e.d.) en nest indicierend gedrag of nestvondsten: – inventariseren exemplaren: de aanwezigheid van een nest of van een rustplaats van een buizerd kan worden aangetoond door het uitvoeren van twee tot vier gerichte veldbezoeken. Deze moeten overdag na zonsopkomst plaatsvinden in de periode maart tot en met half mei, met een tussenperiode van minimaal 10 dagen. – Nesten waarnemen: veel nesten kunnen gevonden worden door voor half april (voor de bladgroei) geschikte bossen en beplanting uit te kammen. Oude nesten worden opgehoogd en nieuwe nesten zijn in die tijd voltooid. Bewoonde nesten zijn herkenbaar aan verse takken (oplichtend breukvlak) en alarmerende ouders. Ook kan hiermee het netwerk aan nesten van een paartje buizerd in beeld worden gebracht. (BIJ12 Kennisdocument buizerd, 2017)
Overige vogelsoorten
De nesten van overige vogelsoorten zijn beschermd in het broedseizoen. Categorie 5 soorten zijn jaarrond beschermd, indien er sprake is van ecologische zwaarwegende redenen. Aanwezigheid van nesten van deze soorten wordt vastgesteld door het tellen van in gebruik zijnde nesten. In praktijk gebeurt dit in de periode 1 april tot eind juli, betreffende de broedperiode. Voor deze soorten zijn geen richtlijnen voor inventarisatie opgesteld, maar wordt de inventarisatie uitgevoerd gedurende het aanvullende onderzoek naar overige jaarrond beschermde broedvogels.

2.2 Praktische uitvoering

De praktische uitvoering valt uiteen in standaardprocedure tijdens elk veldbezoek, de reactieve onderzoekswijze die gehanteerd wordt en, indien van toepassing, de aanvullende onderzoeksmethodes.

2.3 Inventarisaties

Veldbezoeken

De planlocatie is 2x bezocht door medewerkers van Blom Ecologie B.V. (tabel 2.2). Tijdens deze bezoeken zijn de planlocatie en de directe omgeving onderzocht op de aanwezigheid van huismus en andere vogelsoorten.

Tijdens het onderzoek is met name gelet op nestindicerend gedrag van huismussen, aanwezigheid van de buizerd in de omgeving van het nest en aanwezigheid van andere (broed)vogels. Tevens is gelet op de veelgebruikte structuren door huismus.

Tabel 2.2 Veldbezoeken op de planlocatie, met per veldbezoek welke functies onderzocht worden en het aantal waarnemers dat is ingezet. De weersomstandigheden voldeden aan de minimumcriteria zoals opgenomen in de Kennisdocumenten (2017).

Veldbezoek	Functie	Aantal pers.	Datum	Zon ▼ ▲	Tijd	Weersomstandigheden
Huismus 1	Nest + leefgebied	1	20-04-2021	06.21	06.50-08.50	0/8, droog, 1 Bft, 3°C
Huismus 2	Nest + leefgebied	1	06-05-2021	06.02	06.30-08.30	2/8, droog, 0-1 Bft, 4°C

Gebruikte materialen

Het huismusonderzoek en de vogelinspectie is uitgevoerd met behulp van een verrekijker.

2.4 Specifieke omstandigheden

Tijdens de uitvoering van het onderzoek kan er sprake van dusdanig omstandigheden dat er mogelijk een vertekend beeld optreedt van de verzamelde resultaten. Hiermee wordt niet bedoeld het gemotiveerd afwijken van uitgangspunten zoals geformuleerd in de Kennisdocumenten. Tijdens het onderzoek was er (voor zover de onderzoekers hebben kunnen nagaan) sprake van omstandigheden die mogelijk effect sorteren op de onderzoeksresultaten. Voorafgaand het onderzoek naar de huismus en de broedvogel inspectie hebben namelijk aan aantal snoeiwerkzaamheden plaatsgevonden. Hierdoor heeft het nest van bovenaf een open aanvliegroute gekregen.

3 Resultaten

3.1 Huismus

Waarnemingen en aantallen

Tijdens de onderzoek rondes zijn geen huismussen (*Passer domesticus*) waargenomen.

Nesten

Gedurende het onderzoek zijn geen nesten van de huismus vastgesteld.

Functioneel leefgebied

Wegens de afwezigheid van de huismus is er geen sprake van functioneel leefgebied op de planlocatie.

3.2 Buizerd

Waarnemingen en aantallen

Tijdens de onderzoek rondes is de buizerd (*Buteo buteo*) niet waargenomen.

Nesten

Gedurende het onderzoek is geen activiteit van de buizerd rondom het nest aangetroffen. Op het nest was een nijlgans waargenomen (zie 3.3).

Functioneel leefgebied

Wegens de afwezigheid van de buizerd is er geen sprake van functioneel leefgebied of territoria van de soort op de planlocatie.

3.3 Overige soorten

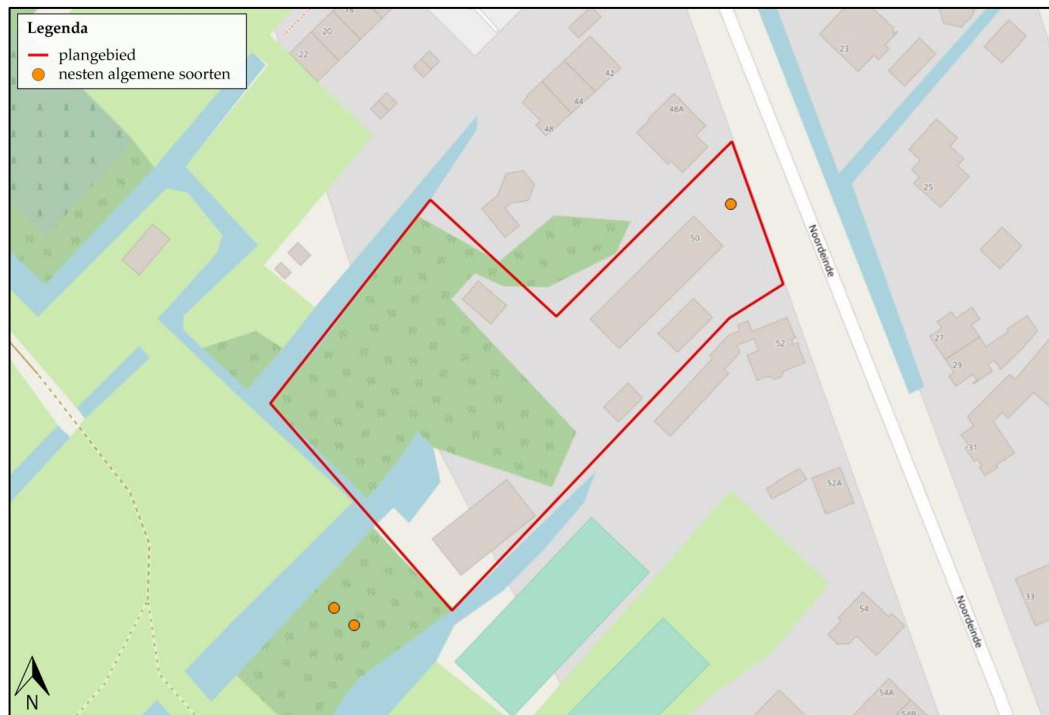
Naast de te onderzoeken soorten waarvoor het voorliggend onderzoek is uitgevoerd zijn tijdens de veldbezoeken overige soorten waargenomen. De volgende vogelsoorten zijn gedurende de veldbezoeken waargenomen: appelvink, bergeend, boerenwaluw, blauwe reiger, ekster, gele kwikstaart, groenling, grutto, kauw, kokmeeuw, kleine mantelmeeuw, kievit, houtduif, holenduif, meerkoet, merel, nijlgans, scholekster, wilde eend, witte kwikstaart, visdief en zwartkop. Deze waarnemingen bestaan met name uit overvliegende, rustende of foeragerende vogels.

In enkele gevallen zijn nesten of verblijfplaatsen van deze soorten waargenomen (ekster, houtduif en nijlgans) (zie tabel 3.1). In figuur 3.1 worden de ruimtelijke spreiding van de verblijfplaatsen en nesten weergegeven. Voor alle broedvogels in Nederland geldt dat de nesten beschermd zijn tijdens het broedseizoen. Derhalve dienen de werkzaamheden uitgevoerd te worden buiten het broedseizoen (15 maart t/m 15 juli). In bijlage 1 is een grotere afbeelding met een totaaloverzicht van alle aanwezige soorten opgenomen.

*Tabel 3.1 Locaties nesten en verblijfplaatsen van overige soorten. * deze woningen vallen binnen het plangebied. Per soort wordt het beschermingsregime weergegeven. VRL: vogelrichtlijn (Wnb, art. 3.1); HRL: habitatrichtlijn (Wnb, art. 3.5); Andere soorten (Wnb, art. 3.10).*

Omschrijving	Soort	Aantal	Bescherming
Noordeinde 50 (boom) *	Ekster	1	VRL

Noordeinde 50 (boom)	Houtduif	1	VRL
Noordeinde 50 (boom)	Nijlgans	1	VRL

Figuur 3.1 *Overzicht van de nesten van overige soorten op de planlocatie en in de directe omgeving hiervan (verantwoording: het kaartmateriaal is vervaardigd in QGIS).*

4 Conclusie

4.1 Huismus

In de periode april – mei 2021 is onderzoek uitgevoerd naar de aanwezigheid van de huismus in het plangebied. Het onderzoek is uitgevoerd conform de bepalingen in het Kennisdocument huismus (BIJ12, 2017a). Tijdens het onderzoek is vastgesteld dat de planlocatie geen onderdeel uitmaakt van het functioneel leefgebied van de huismus. De beoogde werkzaamheden leidt niet tot overtreding van een verbodsbepaling van de Wet natuurbescherming.

4.2 Buizerd

In de periode april – mei 2021 is onderzoek uitgevoerd naar de aanwezigheid van de buizerd in het plangebied. Het onderzoek is uitgevoerd conform de bepalingen in het Kennisdocument buizerd (BIJ12, 2017b). Tijdens het onderzoek is vastgesteld dat de planlocatie geen onderdeel uitmaakt van het functioneel leefgebied of territoria van de buizerd. De beoogde werkzaamheden leidt niet tot overtreding van een verbodsbepaling van de Wet natuurbescherming.

4.3 Overige soorten

Het onderzoek beperkte zich in beginsel tot het vaststellen van de aan- dan wel afwezigheid van huismus en buizerd. Tijdens het onderzoek is tevens gelet op nesten van andere vogelsoorten op de planlocatie. Er zijn in totaal drie nesten van ekster, nijlgans en houtduif aangetroffen binnen het plangebied. Aanwezigheid van de buizerd is op de planlocatie niet vastgesteld. Zoals beschreven staat in de Vogelrichtlijn zijn alle vogels in Nederland beschermd tijdens het broedseizoen (indicatief betreft dit de periode 15 maart t/m 15 juli). Om overtreding van de Wet natuurbescherming te voorkomen dienen werkzaamheden die mogelijk leiden tot verstoring of aantasting van nesten buiten het broedseizoen uitgevoerd te worden.

5 Bronnen

BIJ12, 2017a. Kennisdocument huismus, *Passer domesticus*. BIJ12, Utrecht.

BIJ12, 2017b. Kennisdocument buizerd, *Buteo buteo*. BIJ12, Utrecht.

Pieterman, L., 2021. Quicksan Wet natuurbescherming Noordeinde 50 te Aarlanderveen.
Blom Ecologie B.V., Waardenburg.

Gebruikte websites

www.arcgis.nl

www.sovon.nl

Bijlage 1 Overzicht waarnemingen

